

Asia: Lausuntopyyntö - Airisto-Velkuan kalatalousalueen poikkeuslupahakemus merimetsojen häirintään ja pesintöjen estämiseen (VARELY/8069/2023) (VARELY/8069/2023)

Varsinais-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Varsinais-Suomen ELY-keskukseen on 23.10.2023 saapunut Airisto-Velkuan kalatalousalueen poikkeuslupahakemus merimetsojen häirintään ja pesintöjen estämiseen vuosina 2024–2026. Hakijan pyynnöstä hakemusta käsitellään vuosien 2025–2026 osalta. Poikkeuslupahakemus on jatkoa hakijan aikaisemmilte poikkeusluville VARELY/6962/2021, VARELY/1419/2018 ja VARELY/4206/2015. Varsinais-Suomen ELY-keskus pyytää nyt Luonnonvarakeskusta ottamaan kantaa, onko Luonnonvarakeskuksen lausunto 528/00 04 05/2022 edelleen ajantasainen Airisto Velkuan kalatalousalueen osalta, vai onko ko. lausuntoa päivitettävä.

2 Lausunto

Luonnonvarakeskus katsoo, että lausunto 528/00 04 05/2022 on pääosin ajantasainen eikä Luonnonvarakeskus katso aiheelliseksi muuttaa lausunnon sisältöä. Muutamia nostoja Luonnonvarakeskus haluaa kuitenkin tuoda esille.

1) Merimetsopopulaatio on valtakunnallisesti kasvanut melkein 7700 parilla sitten vuoden 2022. Airiston-Velkuan alueella merimetsojen määrä on kasvanut noin 15 % siitä kun Luke edellisen kerran lausui asiasta. Myös pesintäluotojen määrä on suurempi kuin aikaisemmin.

2) Kaupallisen kalastuksen osalta Saaristomeren alueella ei näy edelleenkään vähenemisen merkkejä ahvenen ja kuhan yksikkösaaliissa, eli arvio kalakantojen tilasta, jonka Luken esitti edellisessä lausunnossa, pitää tämän osalta edelleen paikkansa. Vuonna 2022 ahvensaalis oli Saaristomeren alueella historian suurin, vaikka kalastajien määrä on pienentynyt. Kuhan osalta Saaristomeren tilastoruudulla 52 yksikkösaalis on kasvanut viime vuosina. Tilastoruudulla 47 yksikkösaalis pieneni hieman. Kokonaisuutena Saaristomeren kuhakanta on ollut yksikkösaaliiden perusteella varsin muuttumaton viime vuosina (<https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/tiedetta-ja-tietoa/kalakantojen-tila/kuha>).

3) Westerborn ym. 2024 julkaisussa on valtakunnallisesti esitetty lintujen aiheuttamien vaurioituneiden kalojen määriä maaliskuulta syyskuuhun 2018 - 2023. Kuha erottuu muista kaloista, mutta suhteutettuna koko saaliseen vahinko jää pieneksi (kuhan kohdalla noin 2 %, ahvenen kohdalla noin 0,5 %, kaikkien kalojen kohdalla 0,5% koko saaliista valtakunnallisella tasolla).

4) Yllä mainitussa julkaisussa on myös arvioitu merimetsojen päiväkohtaisten saalistusmatkojen etäisyys edellisen yön yöpymispaikasta. Keskimääräinen saalistusmatka ulottuu noin 7 km etäisyydelle koloniasta tai muusta levähdyspaikasta, ja valtaosa saalistusmatkoista jää alle 15 km etäisyydelle edellisen yön yöpymispaikasta.

5) Edellisessä lausunnossa Luke toteaa, että kolonioita ei ole syntynyt lisää Mynälahden-Velkuan-Taivassalon alueella. Vuoden 2022 jälkeen merimetsot ovat perustaneet uuden kolonian Maskun Loukkeenkarille. Lisäksi Naantalin pohjoispuolelle on syntynyt kaksi uutta koloniaa. Turun Äijäkarin populaatio on pienentynyt, mutta lähes vastaava määrä lintuja, jota aikaisemmin pesi ainoastaan Äijäkarilla, esiintyy nykyisin Turun edustan Liisankarilla yhdessä Äijäkaripopulaation kanssa.

Kirjallisuus

Westerbom, M., Airaksinen, S., Arkko, V., Byholm, P., Ekblad, C., Hopkins, J., Jormalainen V., Kankainen, M., Laaksonen, T., Lehmonen, R. Lehmuskallio, J., Lindberg P., Lindén, A., Lindqvist, M., Moilanen, N., Niukko, J., Olin, M., Ovaskainen, A., Piha, M., Pohjankukka, J., Seimola, T., Svells, K. & Tiitinen, M. 2024. Merimetsan ja harmaahaikaran suorat kalatalousvahingot: Määrän ja laadun arviointi Suomen merialueilla. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 56/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 177 s.

3 Lausunnon tiivistelmä

Käytettävissä olevan tiedon perusteella merimetsomäärä Saaristomerellä ei ole viime vuosina havaittavasti heikentänyt ahven- ja kuhakantoja tai niiden poikastuotantoa Saaristomerellä. Merimetsomäärät ovat kuitenkin korkeammat Airsto-Velkuan kalastusalueella kuin pari vuotta sitten. Edellisessä lausunnossa Luonnonvarakeskus totesi: ”Alueella sijaitsevien tärkeiden kuhan- ja ahvenen lisääntymisalueiden vuoksi on kuitenkin edelleen perusteita rajoittaa merimetsojen esiintymistä 2018 poikkeuslupapäätöksen (VARELY/1419/2018, liitekartta) mukaisella alueella, mutta tarvetta laajentaa aluetta ei katsota olevan.” Luonnonvarakeskus katsoo, että olosuhteet eivät ole oleellisesti muuttuneet vuodesta 2022 – vaikka pientä nousua on tapahtunut merimetsojen määrissä ja pitää siksi 528/00 04 05/2022 lausunnon päätelmiä ja ehdotuksia edelleen valideina.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 14.11.2024 klo 10:53:54.

Lausunnon valmistelija(t):

Mats Westerbom

Antti Lappalainen, Lari Veneranta, Mikko Olin

Liitteet:

Tiedoksi: